

[_ \(https://nos.nl/nieuwsuur\)](https://nos.nl/nieuwsuur)

NIEUWSUUR • [BINNENLAND \(/NIEUWS/BINNENLAND/\)](#) • GISTEREN, 20:01

Nederlands malariavaccin vertraagt infectie, maar beschermt nog niet voldoende

Terwijl wereldwijd hard gewerkt wordt aan een vaccin tegen corona, ligt ook de zoektocht naar een goed werkend malariavaccin niet stil. Want dat is er nog steeds niet. Het LUMC in Leiden en het Nijmeegse Radboudumc werken al tien jaar aan een vaccin tegen malaria. Ze maken vandaag de resultaten bekend van het laatste onderzoek.

Daarbij is het vaccin getest op een groep gezonde vrijwilligers. Bij bijna alle gevaccineerde deelnemers werd ondanks het vaccin toch malaria in het bloed ontdekt. "Het vaccin geeft helaas niet de bescherming waarop we hadden gehoopt", zegt Meta Roestenberg, infectioloog bij het LUMC en het Radboudumc, tegen *Nieuwsuur*.

Wel zagen de wetenschappers dat de deelnemers die het vaccin kregen een afweer ontwikkelden tegen de malaria-infectie, al was deze bescherming dus niet volledig. De ziekte wordt wel uitgesteld, maar niet voorkomen, vertelt Roestenberg. "Het vaccin heeft het ontstaan van malaria een paar dagen vertraagd."

En dat is wel een belangrijke uitkomst van het onderzoek en voor de wetenschappers aanleiding om verder onderzoek te willen gaan doen naar het vaccin. "We hebben gezien dat het veilig kan en dat het een afweerreactie opwekt. We hebben nu zilver, maar we gaan natuurlijk voor goud", aldus de infectioloog.

Malaria is een van de dodelijkste ziektes op aarde. Vorig jaar stierven 405.000 mensen aan malaria, vooral in Afrikaanse landen, en raakten 228 miljoen mensen besmet. Iemand wordt geïnfecteerd door een beet van een malariamug. Dit is een mug die de dodelijke **malariaparasiet** met zich meedraagt. Die parasiet komt terecht in de lever en vervolgens in het bloed.

Het vaccin dat nu is getest bevat malariaparasieten die door genetische modificatie zijn verzwakt. De wetenschappers hebben bij de parasieten bepaalde genen weggehaald, waaronder het gen waarmee de parasiet zich in de mens kan vermenigvuldigen.

"Het vaccin is een kreupele parasiet die zich dus niet volledig kan ontwikkelen", zegt arts-microbioloog Robert Sauerwein van het Radboudumc. "Die parasiet is zo traag in zijn ontwikkeling dat het afweersysteem de tijd krijgt om een goede beschermende afweerreactie op te bouwen."

Het gaat om een uniek onderzoek, vertelde Roestenberg al in 2017 toen de eerste proef op mensen (<https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2204189-nederlands-vaccin-tegen-malaria-lijkt-in-aantocht.html>) plaatsvond. "Er is wereldwijd nog nooit eerder een experiment geweest waarbij malariaparasieten genetisch verzwakt zijn, in een spuitje gestopt en vervolgens zijn gebruikt om mensen mee te vaccineren."

Gestoken door echte muggen

Negentien vrijwilligers deden mee aan de eerste proef met het vaccin. Zij kregen één injectie met verzwakte malariaparasieten die vervolgens geen malaria veroorzaakten. Na deze succesvolle proef kregen de wetenschappers toestemming om het vaccin op 48 mensen uit te testen.

Deze vrijwilligers kregen niet één, maar drie injecties met parasieten. En ze werden bovendien gestoken door echte malariamuggen, die speciaal daarvoor werden gekweekt in een hermetisch afgesloten laboratorium in Nijmegen. Meer dan vijf instanties moesten toestemming geven voor dat plan.

De proefpersonen werden vervolgens nauwlettend in de gaten gehouden, vertelt Sauerwein. "Als er bij hen griepachtige verschijnselen ontstaan, zoals een beetje hoofdpijn of koorts, dan geven wij ze direct een actief anti-malaria-middel. En dan is de parasiet binnen een dag uit het bloed."

Zo'n anti-malaria-middel is geen vaccin maar een medicijn dat een infectie alleen in een vroeg stadium kan bestrijden. Voor veel mensen in Afrikaanse landen is zo'n middel onbereikbaar, omdat het heel erg duur is. Met een vaccin kunnen de parasieten überhaupt geen infectie veroorzaken en zijn mensen levenslang beschermd.

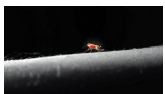
Nieuwe versie van het vaccin

Dat er nu geen groot succes is behaald, betekent niet dat de wetenschappers stoppen met de ontwikkeling van het vaccin. Ze werken momenteel aan een volgende versie, vertelt Roestenberg. "We zijn het onderzoek op dit moment aan het voorbereiden. Maar we kunnen het vaccin op zijn vroegst over twee jaar gaan testen op mensen."

Omdat het gaat om een nieuw middel moet dan opnieuw het gehele testtraject worden doorlopen, zegt de infectioloog. "Dat betekent dat we het vaccin eerst op een paar mensen testen, dan een eerste echte proef doen en dat hopelijk uitbouwen naar opvolgende proeven met meer vrijwilligers."

Ondanks de uitslag van het onderzoek en het feit dat in deze tijd de focus ligt op de ontwikkeling van een coronavaccin en -medicijn, is er volgens Roestenberg geld voor vervolgonderzoek. De Europese Unie, de Bill and Melinda Gates Foundation en een aantal Nederlandse partijen dragen eraan bij.

BEKIJK OOK

Nederlands vaccin tegen malaria lijkt in aantocht

(/nieuwsuur/artikel/2204189-nederlands-vaccin-
tegen-malaria-lijkt-in-aantocht.html)

Deel dit artikel: